

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobce: **K., a. s.**, zast. JUDr. Jaroslavem Polanským, advokátem se sídlem v Praze 5, Elišky Peškové 15, proti žalovanému **Celnímu ředitelství Praha**, Washingtonova 7, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. června 2006, č. j. 8 Ca 169/2005 – 41,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 22. 6. 2006, č. j. 8 Ca 169/2005 - 41, zamítl Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 2. 2005, č. j. 13480/04-21-37. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Celního úřadu Beroun ze dne 15. 4. 2004, č. j. R/400037/2004, kterým bylo žalobci uloženo zaplatit zaručenou částku celního dluhu za dlužníka T., spol. s r. o. v celkové výši 300 000 Kč.

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl výše uvedený rozsudek včas kasační stížností.

V kasační stížnosti stěžovatel namítl nezákonnost rozsudku městského soudu. Dle stěžovatele se městský soud dopustil nesprávného právního posouzení právní otázky související s výkladem institutu ručení podle celního zákona a globálního zajištění celního dluhu.

Právní podstatou sporu je otázka výkladu obsahu záruční listiny, kterou vystavil stěžovatel dne 29. 3. 1996, a právních předpisů, které se na tuto celní záruku vztahují. Tato záruční listina byla vystavena pro jiné operace než režim tranzitu (systém globální záruky), a to ve prospěch Celního úřadu Beroun. Uvedenou záruční listinou se stěžovatel zavázal za společnost T., spol. s r. o. (jako celního deklaranta) zaplatit celní dluh, který by nebyl splněn v zákonné lhůtě, až do konečné částky uvedené v záruční listině. Záruka byla poskytnuta až po nejvyšší částku 300 000 Kč a je nesporné, že tato částka byla již stěžovatelem zaplacená k výzvě Celního úřadu Beroun č. j. PR - 1090/97 ze dne 2. 6. 1997.

Stěžovatel se zaručil podle citované záruční listiny až po nejvyšší částku 300 000 Kč (kterou považoval podle textu záruční listiny za částku konečnou), a přesto mu bylo uloženo zaplatit celkem padesát pět rozhodnutími Celního úřadu Beroun částku v celkové výši 12 499 645 Kč, což mnohonásobně převyšuje sumu uvedenou v záruční listině jako „nejvyšší částka“. Zatímco stěžovatel má za to, že zaplacením částky 300 000 Kč bylo ručení ze záruční listiny ze dne 29. 3. 1996 zcela vyčerpáno a ručitelský závazek stěžovatele zanikl splněním, účastník řízení zastává mnohem širší výklad této celní záruky (a příslušných ustanovení celního zákona) a v rozporu se zněním záruční listiny účelově dovozuje, že účastník řízení ručí do výše 300 000 Kč, nikoliv za souhrn všech celních dluhů, avšak jednotlivě za každý celní dluh, přičemž částka 300 000 Kč se aplikuje pouze ve vztahu ke každému dílčímu dluhu individuálně. Výsledkem potom je, že po stěžovateli požadují celní orgány zaplatit částku mnohonásobně převyšující částku uvedenou v záruční listině jako částku nejvyšší. Stejný názor zaujal soud prvního stupně v napadeném rozhodnutí.

Stěžovatel má za to, že v případě globálního zajištění celního dluhu jde o institut veřejného práva. Celní orgán dává vrchnostensky najevo, že akceptuje osobu ručitele a výši konkrétní částky, na kterou se vztahuje ručitelova vůle. Mezi ručitelem a celním orgánem musí být najisto postavena zaručená výše celního dluhu. Vůle stěžovatele se vztahovala pouze na celkovou maximální částku 300 000 Kč jako částku konečnou i pro případ více dluhů celního deklaranta, jehož dluhy byly celní zárukou zajišťovány nejvýše do této celkové částky. Z předmětné celní záruky (přijaté příslušným celním úřadem) totiž nelze dovozovat nic jiného, než že ručitelský závazek stěžovatele činí maximálně částku 300 000 Kč.

Stěžovatel má za to, že pokud by měl být výklad účastníka řízení (a v tomto případě i právní názor senátu 8 Ca Městského soudu v Praze) správný, tj. záruka stěžovatele by se vztahovala na neurčitý počet celních dluhů téhož dlužníka vždy do výše uvedené v záruční listině, pak by to znamenalo neurčitost celkové výše poskytovaného ručení, a takto sjednaný závazek by musel být nutně neplatný právě pro neurčitost a byl by v rozporu se zásadami institutu ručení vůbec.

Stěžovatel zastává názor, že z pojmu globálního zajištění zřetelně vyplývá, že se vztahuje na více možných dluhů celního deklaranta, k zajištění jehož dluhů je celní záruka vystavena (proto „globální“), avšak s tím, že tento souhrn dílčích dluhů je omezen nejvyšší částkou, za kterou se ručení poskytuje, jež je uvedena v záruční listině, a která činí v tomto případě 300 000 Kč. Vedle toho stěžovatel zdůrazňuje, že výklad účastníka řízení (potazmo soudu prvního stupně) by vedl v praxi k absurdním dopadům i z jiného důvodu. Stěžovatel je bankou. Je jeho povinností vytvářet rezervy a opravné položky pro případ, že by musel z titulu ručení plnit. Při výkladu provedeného účastníkem řízení a soudem prvního stupně by toto nebylo možné, protože by nešlo stanovit celkovou možnou expozici stěžovatele z titulu poskytnutého ručení.

V dané věci nelze dále přehlédnout, že se jedná o otázku výkladu veřejnoprávní normy. Za takové situace by měla být veřejnoprávní norma v případě nejasností vykládána ve prospěch subjektu soukromého práva a nikoliv naopak, jak to učinil účastník řízení a soud prvního stupně. Jak správně uvedl městský soud v rozhodnutí sp. zn. 38 Ca 87/99 ze dne 26. 10. 1999 (uveřejněno v časopise Soudní judikatura 2000/2, str. 124) je extenzivní výklad ve veřejném právu, pokud jde o ustanovení o povinnostech fyzických a právnických osob, zcela nepřipustný. Navíc z předmětných ustanovení celního zákona a prováděcích předpisů ve znění platném v rozhodné době ani nevyplývá, že by mělo jít o ručení za každý jednotlivý celní dluh.

K argumentaci účastníka řízení rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Afs 206/2004 - 71 ze dne 23. 9. 2005 pak stěžovatel sděluje, že mu je známa určitá nejednotnost a rozkolísanost v rozhodování předmětné právní otázky různými soudy v České republice a dává proto předsedovi senátu Nejvyššího správního soudu v úvahu postup podle ustanovení § 17 s. ř. s., když městský soud, a to všechny jeho senáty, které tuto věc posuzovaly, se doposud v naprosté většině případů (rozhodnutí senátů 5 Ca, 6 Ca, 9 Ca, 10 Ca, 11 Ca Městského soudu v Praze) ztotožnily s právní argumentací stěžovatele a naproti tomu senát 7 Afs Nejvyššího správního soudu se již v několika případech přiklonil k argumentaci zastávané celními orgány (viz. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Afs 47/2006 - 69 ze dne 13. 4. 2006 nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Afs 42/2006 - 65 ze dne 13. 4. 2006). Právní názory vyslovené senátem 7 Afs Nejvyššího správního soudu a senátem 8 Ca městského soudu považuje stěžovatel, z důvodů podrobně rozebraných dále, za právně velmi sporné, věcně zcela nesprávné, nespravedlivé, nepřesvědčivé a argumentačně nedostatečně podložené. Stěžovatel poukazuje na možnost postupu dle ust. § 18 s. ř. s.

Stěžovatel upozorňuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 6 As 30/2005 - 44, kde byla rovněž řešena otázka výše ručení z celní záruky, a to poněkud odlišně, než je tomu v případě vedeném u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 Afs 47/2006 nebo sp. zn. 7 Afs 42/2006. V odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 30/2005 - 44 ze dne 7. 12. 2005 se doslova uvádí: „Společný a nerozdílný závazek dlužníka a ručitele vůči celnímu úřadu vzniká pouze do výše uvedené v záruční listině (§ 260 odst. 1 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona).“ Přes určité rozdíly ve skutkovém stavu, na který dopadl citovaný judikát Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 30/2005 - 44 a skutkovým stavem v projednávaném případě, má stěžovatel za to, že je pro daný případ citovaná právní věta použitelná. Je v ní totiž výslovně obsažena myšlenka o tom, že výše závazku ručitele z celní záruky je omezená právě částkou uvedenou v záruční listině, což je výklad, který od počátku zastává stěžovatel.

V této souvislosti nelze opakovaně nepoukázat na publikovanou soudní judikaturu z doby před zřízením Nejvyššího správního soudu, která se bezprostředně týká projednávané problematiky a o které se stěžovatel zmiňuje již ve svém odvolání proti platebnímu výměru celního orgánu prvního stupně. Předně jde o publikované rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 38 Ca 87/99 ze dne 26. 10. 1999 (uveřejněno v časopise Soudní judikatura č. 2000/2, str. 124), kde je uvedena následující právní věta: „Globálním zajištěním celního dluhu ve smyslu § 256 celního zákona (zákona ČNR č. 13/1993 Sb.) jsou zajišťovány v součtu všechny celní dluhy dlužníka, které vzniknou po dobu trvání globálního zajištění, až do celkové částky uvedené v záruční listině.“ Obdobný právní názor byl vyjádřen i v rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 31 Ca 165/99 ze dne 11. 1. 2000.

V této souvislosti je podle názoru stěžovatele rovněž třeba odkázat na závěry obsažené v nálezu Ústavního soudu ze dne 23. února 2006 sp. zn. III. ÚS 208/05. Nález Ústavního soudu byl vydán na základě ústavní stížnosti proti rozsudku Nejvyššího správního soudu a pro projednávanou věc jsou použitelné závěry o správné interpretaci norem jednoduchého práva tam, kde právní předpis umožňuje několik výkladů. Podle citovaného nálezu Ústavního soudu (který výslovně odkazuje na další svá rozhodnutí vydaná pod sp. zn. Pl. ÚS 5/96, Pl. ÚS 19/98, Pl. ÚS 15/98, Pl. ÚS 4/99, Pl. ÚS 10/99, Pl. ÚS 17/99) je nutno, pokud zákon připouští dvojí výklad, upřednostnit ten výklad, který je co nejvíce souladný s ústavním pořádkem. Podle názoru stěžovatele při aplikaci tohoto názoru Ústavního soudu na danou věc je nevyhnutelně nutno dojít k závěru, že právní názor zastávaný stěžovatelem je správný, protože není založen na restriktivním výkladu celního zákona. Tento způsob výkladu je plně v souladu s požadavkem právní jistoty, není založen na metodě restriktivního výkladu veřejného práva v neprospěch soukromých osob a neupřednostňuje fiskální zájmy státu.

V dané věci rovněž nejde přehlédnout, že dosavadní související rozhodnutí senátu 7 Afs Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Afs 47/2006 - 69 ze dne 13. 4. 2006 nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Afs 42/2006 - 65 z téhož dne) jsou opřena o usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 54/2000, z jehož obsahu stěžovatel cituje. Podle právního názoru stěžovatele však citace z usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 54/2000 užitá v odůvodnění napadeného rozhodnutí Městského soudu v Praze není konformní se závěry, ke kterým Ústavní soud ve svém rozhodnutí došel. Dle přesvědčení stěžovatele senát 7 Afs Nejvyššího správního soudu v uvedených řízeních i městský soud v rozhodnutí napadeném touto kasační stížností nesprávně interpretují usnesení Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 54/2000. Jestliže tedy celní orgány přijaly celní záruku stěžovatele jako ručení za další (nový) dovoz zboží uskutečněný celním deklarantem, společností T., spol. s r. o., jednalo se o jejich vlastní pochybení, jejich vlastní neprofesionalitu a nedbalost, jelikož v takovém případě měly podle právního názoru Ústavního soudu po celním deklarantovi ve vztahu k novému dovozu požadovat předložení nové (samostatné) celní záruky, a to i v případě, že dříve vystavená záruka nebyla v rámci předchozí dovozní operace zcela vyčerpána. Podle přesvědčení stěžovatele právní názor o tom, že omezení uvedené v celní záruce se týká nikoliv souhrnu všech celních dluhů celního dlužníka, za kterého se banka zaručila, avšak týká se pouze každého jednotlivého celního dluhu ze zcela neomezené řady celních dluhů, které může celní dlužník v rámci příslušného celního režimu způsobit, vychází zcela jednostranně z pozic fiskální politiky státu ve vztahu k osobám soukromého práva a naprosto ignoruje základní zásady spravedlnosti a právního státu, zejména princip právní jistoty. Celní ručitel, kterým bývá zpravidla banka, by se totiž při takovém výkladu celního zákona a záruční listiny dostal do pozice, kdy všechny celní záruky, které vydal, znamenají pro něj naprosto neomezený a nekontrolovatelný potenciální závazek k plnění za dlužníka (celního deklaranta), jehož maximální možná výše nevyplývá z textu záruční listiny, nýbrž která závisí výlučně na tom, kolik celních operací (např. dovozů) celní deklarant uskuteční v příslušném celním režimu.

Není v této souvislosti bez zajímavosti, že v reakci na vyhlášku č. 135/1998 Sb., která nahradila původní vyhlášku č. 92/1993 Sb. a která podstatně změnila a zpřesnila předepsaný text záručních listin, Česká národní banka, jako regulátor a orgán státního dozoru nad bankami a pobočkami zahraničních bank, zakázala peněžním ústavům globální celní záruky podle vyhlášky č. 135/1998 Sb. poskytovat. Podle ust. § 12 odst. 2 zákona

č. 21/1992 Sb., o bankách, by taková celní záruka poskytnutá bankou na neurčitou výši celních dluhů byla absolutně neplatná.

Pro případ, že by se Nejvyšší správní soud neztotožnil s výkladem zastávaným stěžovatelem, stěžovatel z opatrnosti namítá, že jím vystavená záruční listina za celního deklaranta, společnost T., spol. s r. o., je ex lege (konkrétně na základě ust. § 12 zákona o bankách) absolutně neplatným právním úkonem s tím, že na základě takto neplatného právního úkonu nemůže vzniknout oprávněné osobě (zde celním orgánům) jakékoliv právo na plnění vůči stěžovateli, jelikož neplatný právní úkon nemůže způsobit zamýšlené právní účinky (tj. založit závazkový vztah mezi věřitelem a ručitelem). Stěžovatel uvádí, že k absolutní neplatnosti právního úkonu soud při své rozhodovací činnosti přihlíží z úřední povinnosti, a to v jakémkoliv stádiu řízení.

Stěžovatel konstatuje, že řádně, včas a v plném rozsahu, splnil svůj ručitelský závazek, který převzal ve vztahu k celnímu úřadu za celní dluh společnosti T., spol. s r. o. Pokud však byl stěžovatel následně celními orgány, zcela nepředvídatelně a pod hrozbou výkonu rozhodnutí, vyzván k bezodkladné úhradě dalších celkem padesáti pěti dílčích plnění, která v úhrnu přesahují částku dvanácti milionů korun českých, je nucen se proti takovému postupu celních orgánů důrazně ohradit a se vši rozhodností uplatnit veškeré právní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje, jelikož stěžovatel se v záruční listině v žádném případě za svého klienta T., spol. s r. o., nezavázal ve vztahu k celnímu úřadu k zaplacení částky vyšší než 300 000 Kč; toto je jednoznačně seznatelné z obsahu a z textu záruční listiny. Jakýkoliv jiný výklad záruční listiny je v jednoznačném rozporu s projevem vůle stěžovatele, který záruční listina zachycuje. Pokud by měl stěžovatel v úmyslu zaručit se za celní dluh společnosti T., spol. s r. o. kupř. až do maximální částky dvanácti milionů Kč, nepochybně by tak učinil a svou vůli by projevil uvedením této maximální částky v textu záruční listiny; k tomuto však v projednávaném případě nedošlo.

Podle všech interpretačních pravidel zakotvených v platných právních předpisech a podle všech výkladových pravidel všeobecně uznávaných právní vědou je třeba právní úkony zásadně vykládat podle vůle toho, kdo právní úkon učinil (srov. např. ust. § 35 odst. 2 občanského zákoníku nebo ust. § 266 odst. 1 obchodního zákoníku). Rozhodující je tedy vždy a v první řadě projev vůle jednající osoby (v tomto případě projev vůle stěžovatele); teprve na druhém místě se při výkladu vůle jednající osoby vezme náležitý zřetel ke všem okolnostem souvisejícím s projevem vůle, včetně jednání o uzavření smlouvy a praxe, kterou strany mezi sebou zavedly, jakož i následného chování stran, pokud to připouští povaha věci (srov. ust. § 266 odst. 3 obchodního zákoníku). Konečně je třeba při výkladu projevu vůle stěžovatele vzít náležitý zřetel rovněž k ust. § 266 odst. 4 obchodního zákoníku.

Při posuzování záruční listiny si je třeba také uvědomit, že vystavení záruční listiny bankou je vždy úkonem soukromoprávním, a to bez ohledu na to, zda věřitelem oprávněným domáhat se plnění ze záruční listiny je stát, státní orgán, veřejnoprávní korporace nebo osoba soukromého práva. Je proto nezbytné vyjít zejména z výkladových pravidel obsažených v předpisech soukromého práva, pokud jde o interpretaci projevu vůle banky. Dále je též nezbytné při výkladu projevu vůle stěžovatele v úplnosti přihlídnout i ke všem souvisejícím ustanovením české právního řádu, a to včetně předpisů práva veřejného, které zavazují banky k určitým specifickým povinnostem (viz např. zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, konkrétně např. ust. § 12, § 13, § 14 a § 21 zákona o bankách, nebo zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, konkrétně např. ust. § 2, § 6, § 7, § 8, § 29 a § 30 zákona o účetnictví).

V dané právní věci zastává stěžovatel také názor, že jím učiněný projev vůle obsažený v záruční listině neobsahuje výraz připouštějící různý výklad ve smyslu ust. § 266 odst. 4 obchodního zákoníku, nicméně pokud by záruční listina takový výraz obsahovala, bylo by jej třeba v pochybnostech vykládat k tíži strany, která jako první v jednání tohoto výrazu použila. V projednávané právní věci formuloval text záruční listiny jednoznačně stát, resp. Ministerstvo financí jako ústřední státní orgán, který je autorem prováděcí vyhlášky č. 92/1993 Sb., která obsahuje závazný text záruční listiny pro případ ručení za celní dluh (srov. ust. § 18 odst. 3 vyhlášky č. 92/1993 Sb. a související vzory záručních listin v přílohách této vyhlášky). Případná nejednoznačnost výrazů či termínů uvedených ve vzorové záruční listině by tudíž musela být nutně vykládána k tíži celních orgánů, nikoliv k tíži stěžovatele.

Při výkladu zastávaném celními orgány upozornil stěžovatel na problémy, jež by mu vznikly v souvislosti s konkursním řízením celního dlužníka. Stěžovatel by nebyl schopen dostát své povinnosti udržovat trvale svou likviditu jak v české měně, tak i v zahraničních měnách, a dodržovat pravidla obezřetnosti, kapitálové přiměřenosti a úvěrové angažovanosti. Dále zdůraznil, že veškeré závazky banky z vystavených záručních listin se v účetnictví banky promítají do tzv. podrozvahy, banka o těchto závazcích musí účtovat v souladu se zákonem o účetnictví a musí v jakémkoliv okamžiku disponovat dostatkem likvidních aktiv a rezerv na případné uspokojení těchto závazků. Ještě větší těžkosti by přijetí výkladu zastávaného celními orgány způsobilo v hospodaření banky z hlediska povinnosti tvořit rezervy a opravné položky v odpovídajícím rozsahu, když jejich tvorba má přímý dopad na ekonomické výsledky banky.

Účelový, fiskálně politický, výklad celního zákona zastávaný celními orgány, nyní navíc posílený názorem jednoho senátu městského soudu, se navíc stává, vzhledem k počtu a rozsahu celních záruk vystavených českými bankami v minulosti, vážnou hrozbou nejen pro stěžovatele, nýbrž i pro celý bankovní sektor a jeho stabilitu.

Ze všech výše uvedených důvodů stěžovatel žádá a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 28. 8. 2006. Nesouhlasí s názorem stěžovatele, že rozhodnutí městského soudu je nezákonné a že soud nesprávně posoudil právní otázky související s výkladem institutu ručení a naopak se ztotožňuje s výkladem ručení u globálních záruk uvedeným v napadeném rozsudku 8 Ca 168/2005 - 41 ze dne 22. 6. 2006. V této souvislosti si celní ředitelství dovoluje upozornit na skutečnost, že kasační stížností napadený rozsudek městského soudu byl vydán ve světle rozsudků Nejvyššího správního soudu např. 7 Afs 47/2006 - 69 ze dne 13. 4. 2006 nebo 7 Afs 42/2006 - 65 ze dne 13. 4. 2006 a dalších, které jsou typově shodné s daným případem a rovněž odpovídá i výkladu Ústavního soudu (usnesení Pl. ÚS 54/2000). Ačkoli je stěžovatel s názorem Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu srozuměn, zastává názor, že žalovaný si příslušná ustanovení celního zákona vykládá nesprávně s čímž celní ředitelství nemůže souhlasit.

Stěžovatel mj. ve své stížnosti poukazuje na postup podle § 17 nebo § 18 nebo § 19 s. ř. s. a tvrdí, že existuje nejednotnost výkladu problému ručení na úrovni krajských soudů, tak i na úrovni Nejvyššího správního soudu a dodává, že ve stížnosti napadeném rozhodnutí učiněný závěr je i v rozporu s obecnými závěry vyjádřenými v judikatuře Ústavního soudu.

K výše uvedenému argumentu žalovaný uvádí, že stěžovatel sice tvrdí, že neexistuje jednotný právní názor na daný problém u Nejvyššího správního soudu, nicméně toto tvrzení

není podloženo konkrétním důkazem. Stěžovatel ve své stížnosti pouze zmiňuje výňatek textu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 30/2005 – 44 ze dne 7. 12. 2005, které rovněž řeší problematiku globálního zajištění, které zní: „Společný a nerozdílný závazek dlužníka a ručitele vůči celnímu úřadu vzniká pouze do výše uvedené v záruční listině (odst. 1 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona.)“ Dle názoru žalovaného není tento text v rozporu s výkladem dané problematiky vyjádřený v jiných rozhodnutích Nejvyššího správního soudu. Tak např. již v jednou zmiňovaném rozsudku 7 Afs 47/2006 - 69 ze dne 13. 4. 2006 Nejvyšší správní soud uvádí následující výklad problematiky ručení:

Pro posouzení sporné věci je klíčovou otázkou výkladu pojmu globální zajištění celního dluhu dle ust. celního zákona. Vzhledem k okolnosti, že se jeho interpretací zabývalo v rozhodnutí ze dne 23. 1. 2001 sp. zn. Pl. ÚS 54/2000, i plénum ústavního soudu, považuje Nejvyšší správní soud pro spornou věc za klíčové ocitovat závěry, ke kterým v tomto rozhodnutí Ústavní soud dospěl. V obou výše zmiňovaných rozhodnutích Nejvyšší správní soud mluví o závazku ručitele do výše přijaté globální záruky. Rozhodující pro správné posouzení daného problému je však, dle názoru žalovaného, skutečnost, že globální záruka se vztahuje na každý jednotlivý dovoz s příslušnými operacemi, což konstatuje i Nejvyšší správní soud v rozhodnutí 7 Afs 47/2006 - 69. Z uvedeného tedy vyplývá, že ručitel ručí za každý jednotlivý vzniklý celní dluh samostatně a pokaždé do výše uvedené v záruční listině. Celní ředitelství se domnívá, že v případě jiného výkladu příslušného ustanovení zákona, než který výše uvádí, by globální zajištění celního dluhu prakticky ztratilo význam. V této souvislosti si žalovaný dovoluje uvést, že stěžovatel v době poskytování záruky musel být srozuměn s výkladem celních orgánů k dané problematice, což lze vypožorovat z výše zajištěného celního dluhu 300 000 Kč, kterou stěžovatel poskytl společnosti T., s. r. o. Při výkladu dané problematiky, který zastává stěžovatel v současné době, by s ohledem k denním objemům dovozu zboží společností T., s. r. o. v letech 1996 a 1997 a výši vzniklého celního dluhu, byla výše zajištění celního dluhu naprosto nedostačující. V příloze žalovaný dokládá celkový seznam celních dluhů obsahující i rozhodnutí v celním řízení s datem propuštění do navrženého režimu.

Stěžovatel dále ve své stížnosti sděluje, že senát 7Afs Nejvyššího správního soudu ve svém rozhodnutí nesprávně interpretoval usnesení Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 54/2000 a v této souvislosti zdůraznil některé části textu předmětného usnesení. Stěžovatel pak zvýraznil z tohoto usnesení následující text: V případě, kdy celní orgán stanovil (odhadem) nejvýše možný celní dluh nižší, než je jeho konečné vyúčtování, je rozhodující výše přijaté globální záruky. Nad původně stanovenou a přijatou výší celního dluhu ručitel neodpovídá. Pokud celní dluh nedosáhne výše globální záruky, nelze nevyčerpatelný rozdíl převádět jako eventuální částí záruky na další dovoz, ale musí být vystavena nová samostatná celní záruka na nový jednotlivý dovoz.“ V této souvislosti pak stěžovatel dodává, že závěry obsažené v rozhodnutí Ústavního soudu ČR nikterak nepodporují právní názor celních orgánů a soudu prvního stupně o tom, že by se mělo omezení „nejvyšší částkou“ uvedenou v záruční listině, aplikovat na každý jednotlivý celní dluh a nikoli na jejich souhrn, jak vyplývá z textu samotné záruční listiny. Ani s tímto závěrem stěžovatele nemůže žalovaný souhlasit a to rovněž s odkazem na text citovaného usnesení. Ve stejném usnesení Ústavní soud konstatoval, že výklad zákona, podle kterého postupují celní orgány při aplikaci globálního zajištění celního dluhu při každém jednotlivém dovozu, má oporu jak v samotném zákonu jehož postulátem je mj. zabránit celním únikům i ve slovním textu zákona (singulár „celní dluh“, nikoli plurál „celní dluhy“ nebo souhrn blíže nespecifikovaných celních dluhů), ale vyplývá i z praxe vlastního celního řízení. Tato citace předmětného usnesení dle názoru žalovaného jednoznačně podporuje správnost postupu

celních orgánů v dané věci. Orgány celní správy vždy postupovaly při aplikaci globálního zajištění celního dluhu v souvislosti s jednotlivými dovozy s tím, že tento postup má oporu v zákonu. Celní orgány pak dodržovaly i další postupy, o kterých se zmiňuje Ústavní soud, které stěžovatel považuje Nejvyšším správním soudem za nesprávně vyložené tzn. v případech, kdy celní orgán stanovil (odhadem) nejvýše možný celní dluh nižší, než bylo jeho konečné vyúčtování, byla vždy rozhodující výše přijaté globální záruky. Nad původně stanovenou a přijatou výší celního dluhu 300 000 Kč celní orgány u jednotlivého dovozu úhradu celního dluhu nikdy na ručiteli nepožadovaly s vědomím, že ručitel ručí pouze do zaručené výše celního dluhu. Pokud celní dluh nedosáhl výše globální záruky, celní orgány také nikdy žádný rozdíl eventuální části záruky nepřeváděly na další dovoz, a vždy byl celní dluh zajištěn předložením příslušného osvědčení o globálním zajištění celního dluhu na nový jednotlivý dovoz.

Stěžovatel dále poukazuje na skutečnost, že v případě nejasností se veřejnoprávní norma vykládá ve prospěch subjektu soukromého práva a nikoliv naopak jak to podle něj učinil účastník řízení a soud prvního stupně. Celní ředitelství se nedomnívá, že by v daném případě byl výklad příslušných ustanovení celního zákona jakož i záruční listiny nejasný.

Pokud jde o stěžovatelem namítaný rozdíl textu přílohy č. 25 k vyhlášce 92/1993 Sb., publikované jako vzor záruční listiny pro systém globální záruky, a přílohy č. 35 k vyhlášce č. 135/1998 Sb., kde je uvedeno, že ručitel je povinen společně a nerozdílně s dlužníkem splnit až do výše zaručené částky každý jednotlivý dluh, neznamená tato úprava textu (doplnění o text „každý jednotlivý celní dluh“) žádnou zásadní změnu proti textu přílohy č. 25 k vyhlášce č. 92/1993 Sb., v níž se ručitel zavazuje uhradit celní dluh (nikoli celní dluhy nebo souhrn celních dluhů). Jde tedy o pouhé upřesnění formulace ustanovení prováděcích předpisů k některým ustanovením celního zákona (vyhláška č. 135/1998 Sb.), přičemž vlastní text zákona č. 13/1993 Sb., se jeho novelou č. 113/1997 Sb. změnil pouze formulačně, nikoli obsahově. Žalovaný nesouhlasí s tvrzením, že vydáním vyhlášky 135/1998 Sb. došlo ke změně náhledu na otázku globálních záruk a od počátku.

Jestliže stěžovatel rovněž namítá neurčitost závazku ručení, pak celnímu ředitelství nezbývá, než upozornit, že podle jeho výkladu je závazek ručitele vždy určitý, neboť se vztahuje vždy ke konkrétnímu celnímu dluhu spojenému s individuálně určitou operací nebo operacemi. V systému globálního zajištění celního dluhu samozřejmě vznikají pro ručitele určitá rizika spojená s případným neuhazováním jednotlivých celních dluhů dlužníkem, za kterého je ručeno, avšak tato rizika je možno snížit úpravou vztahu mezi ručitelem a dlužníkem. Například stanovením informační povinnosti o každém celním dluhu globálním ručením zajištěným je možno docílit situace, kdy ručitel bude v každém okamžiku znát konkrétní výši součtu celních dluhů jeho záruční listinou zajištěných. Současně s výše uvedeným opatřením může ručitel požádat, s předchozím souhlasem svého klienta, o zasílání výpisu dluhů dlužníka. K., a. s. je nepochybně profesionální institucí, která se poskytováním ručení zabývá a bylo by tedy na ni, aby zhodnotila riziko, které pro ni výše uvedená forma ručení představovala, a podle toho upravit svůj smluvní vztah s dlužníkem, aby v každém okamžiku znala výši plnění, ke kterému je zavázána.

Názor, který zastává stěžovatel, že ručitel v systému globální záruky přebírá plnění do výše nejvyšší částky uvedené v záruční listině, a že jeho ručení je takto limitováno ke všem celním dluhům téhož dlužníka, je dle žalovaného neprůchodný, protože celní orgány by v takovém systému nemohly vědět a ani jinak ověřit, zda vznikající celní dluh je ještě krytý existující zárukou nebo nikoli. Jestliže se mluví o přijetí globálního zajištění, musí

se, podle názoru celního ředitelství, odlišit akceptace ručitele pro ručení v systému globální záruky, které má formu písemného povolení a přijetí zajištění při konkrétním propouštění zboží do navrženého režimu, kdy je posuzován jednotlivý případ, na který se vztahuje a kdy jsou kontrolovány podmínky vztahující se ke konkrétnímu celnímu režimu včetně podmínky zajištění celního dluhu. Oba případy jsou i formálně rozlišeny tím, že v prvním případě je vydáváno rozhodnutí o „Přijetí poskytnuté záruky“ a v druhém případě předkládá uživatel záruky - deklarant „Osvědčení o záruce“, tedy nikoli záruční listinu, kde na zadní straně jsou uvedeny podpisy osob oprávněných vystupovat za deklaranta. Osvědčení o záruce je možno vydat více podle požadavku uživatele záruky. Z toho plyne, že předpisy předpokládají, že globální záruka bude používána i souběžně, např. ve stejnou hodinu na více celních úřadech. Vzhledem k této možnosti by celní orgány prakticky nikdy neměly jistotu, zda celní dluh je v konkrétním případě skutečně zajištěn do výše uvedené v záruční listině.

Právní důsledek zmíněné nejistoty by se promítl, v souladu s ustanovením § 121 celního zákona, do nemožnosti propuštění zboží do navrženého režimu a zajištění celního dluhu globální zárukou by tak ztratilo svůj smysl, neboť její poskytnutí by celním orgánům nezaručovalo, že v době propuštění zboží do navrženého režimu je celní dluh zajištěn ve správné výši.

Závěrem žalovaný považuje za nutné se zmínit o rozsudcích č. 55631/00 a č. 55728/00 Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Tento soud rozhodl o stížnosti, ve které zazněla námitka k určitelnosti a předvídatelnosti závazků vzniklých podle vnitrostátních právních předpisů. V tomto rozhodnutí byl posuzován postup celních orgánů a soudů ČR právě ve věci uplatňování ručení na ručiteli z titulu záruční listiny vystavené podle Přílohy č. 25 vyhl. č. 92/1993 Sbírky. Výsledek rozhodnutí byl, že stížnost je nepřijatelná. V rozhodnutí Evropský soudní dvůr pro lidská práva vyjádřil názor, že výklad vnitřní legislativy přísluší v první řadě státním orgánům a jim přísluší znát faktické nebo právní chyby údajně spáchané vnitřní jurisdikcí, s výjimkou, kdy by mohlo dojít k porušení práv a svobod chráněných Úmluvou. K rozporným názorům státních orgánů je pak uvedeno, že „tyto rozpory tvoří, přirozeně, důsledek, obsažený v každém soudním systému, který je založen na souboru základní jurisdikce, jež má teritoriální kompetence“. K námitce předvídatelnosti důsledků právních předpisů je pak konstatováno, že „Ve skutečnosti jsou závěry soudů jasné a shodné s legislativou platnou v té době. Pokud stěžovatelé napadají předvídatelnost zákona, vláda připomíná, že tento požadavek je splněn, i když se dotčené osoby musí poradit, aby mohly předpokládat následky, které by mohly vyplynout z určité žaloby. Toto platí zvláště, jedná-li se o profesionální činnost vyžadující určitou opatrnost a rovněž tak rychlé zhodnocení rizika podnikání. Ve věci stěžovatelé vyhotovili záruční listinu v roce, kdy změna předpisu obsahujícího vzory těchto listin vstoupila v platnost; navíc v té době neexistovaly žádné předpisy týkající se výkladu globální záruky, případy stěžovatelů byly jediné, které byly soudům předloženy. Nicméně celní orgány poskytly od počátku koherentní výklad, který byl poté potvrzen soudy. Bylo tedy na stěžovatelích, finančních ústavech, aby se informovali o praxi celních orgánů a zhodnotili riziko, které pro ně představovalo přijetí ručení.

Z výše uvedeného plyne, že předvídatelnost závazku ručení podle ručící listiny uvedené v Příloze č. 25 vyhl. č. 92/1988 Sb., nelze zpochybňovat s dovoláním na nejednoznačnost předpisu. Možnost dvojího výkladu předpisu sama o sobě nezpůsobuje jeho nepředvídatelnost, a to zejména v takových případech, kdy se předpis dotýká profesionální činnosti toho, kdo jej hodlá aplikovat. V našem případě je stěžovatel profesionální institucí, která se poskytováním ručení, mimo jiné, zabývá. Celní orgány

od počátku ve své většině podávaly výklad globálního ručení jako ručení za každý jednotlivý dluh až do výše uvedené v záruční listině a banka se mohla kdykoli informovat o obsahu závazku uvedeného ve vzoru uvedeném v příloze č. 25.

Vzhledem k popsáným skutečnostem se žalovaný domnívá, že stížností napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s platnou právní úpravou a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele směřující proti rozsudku městského soudu č. j. 8 Ca 169/2005 - 41 zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu důvodu kasační stížnosti uplatněného dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z předloženého spisového materiálu vyplynulo, že stěžovatel vystavil dne 29. 3. 1996 záruční listinu pro „jiné operace než režim tranzitu (systém globální záruky)“ Celnímu úřadu Beroun, Pod Hájem 97, Králův dvůr, PSČ 267 01. Touto stěžovatel poskytl Celnímu úřadu Beroun záruku až po nejvyšší částku 300 000 Kč a zavázal se společně a nerozdílně s dlužníkem fy T., s. r. o., se sídlem v P., N. M. 24, uhradit celní dluh, který nebyl splněn v zákonné lhůtě a za který ručitel převzal vystavením záruční listiny ručení za clo, daně a poplatky spojené s dovozem zboží (s výjimkou peněžitých pokut), včetně úroků, až po částky uvedené v záruční listině. Celní úřad Beroun povolil, aby se stěžovatel stal ručitelem a pod č. j. PR-243/96-044 dne 10. 4. 1996 záruku přijal.

Na základě výše uvedené záruky bylo stěžovateli Celním úřadem Beroun dne 15. 4. 2004 rozhodnutím č. j. R/400037/2004 uloženo zaplatit celní dluh ve výši 300 000 Kč. Stěžovatel podal proti výše uvedenému rozhodnutí odvolání s odůvodněním, že na základě vystavené celní záruky uhradil částku 300 000 Kč již dne 2. 6. 1997 a tímto závazek vzniklý na základě záruční listiny splněn a právně zanikl. O odvolání rozhodl žalovaný dne 25. 2. 2005 (rozhodnutí č. j. 13480/04-21-37) tak, že odvolání zamítl, když námitkám stěžovatele nepřisvědčil. Stěžovatel předmětné rozhodnutí napadl žalobou k městskému soudu, který žalobu stěžovatele zamítl.

Proti rozsudku podal stěžovatel však kasační stížnost.

Kasační stížnost se stěžovatel opírá o důvod, uvedený v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle citovaného ustanovení je stížnostním důvodem nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Nezákonnost spatřuje stěžovatel v nesprávném posouzení právní otázky – výkladu pojmu globální záruka, když nesouhlasí s názorem městského soudu, který s odkazem na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Afs 39/2005 - 68 ze dne 15. 2. 2006 dovodil, že se stěžovatel záruční listinou ze dne 29. 3. 1996 zavázal ručit za každý ze vzniklých celních dluhů vždy do výše 300 000 Kč, nikoli souhrnně. Stěžovatel má naopak

za to, že zaplacením částky 300 000 Kč bylo ručení dle záruční listiny ze dne 29. 3. 1996 zcela vyčerpáno a ručitelský závazek stěžovatele zanikl splněním.

Podstatou kasační stížnosti je posouzení rozsahu ručení stěžovatele dle záruční listiny vystavené pro jiné operace než režim tranzitu (systém globální záruky) ze dne 29. 3. 1996. Rozsahem ručení v systému globální záruky, stejně jako výkladem pojmu „globální zajištění“ se Nejvyšší správní soud zabýval v celé řadě svých rozhodnutí (např. rozsudek sp. zn. 5 Afs 206/2004 ze dne 23. 9. 2005, obdobně rozsudky sp. zn. 5 Afs 141-145/2004, 5 Afs 199-204/2004 či 5 Afs 23/2005.) Závěry, ke kterým Nejvyšší správní soud došel, plně dopadají na projednávanou věc.

K problematice výkladu pojmu globální záruka, resp. výkladu rozsahu ručení při této záruce ve smyslu ustanovení § 256 celního zákona zaujalo stanovisko Plénium Ústavního soudu (usnesení Pl. ÚS 54/2000) dne 23. 1. 2001 tak, aby byly odstraněny rozpory v dosavadní judikatuře krajských soudů.

Ústavní soud ve výše uvedeném usnesení konstatoval, že výklad zákona, které poskytují celní orgány při aplikaci globálního zajištění celního dluhu při každém jednotlivém dovozu má oporu jak v zákoně, jehož postulátem je mimo jiné zabránit celním únikům, tak i ve slovním textu zákona (singulár „celní dluh“, nikoli plurál „celní dluhy“ nebo souhrn blíže nespecifikovaných celních dluhů), ale vyplývá i z praxe vlastního celního řízení. Protože se globální záruka vztahuje na každý jednotlivý dovoz s příslušnými operacemi, musí být clo vyměřeno po ukončení celního řízení o tomto jednotlivém dovozu. V případě, kdy celní orgán stanovil nejvýše možný celní dluh nižší než je jeho konečné vyúčtování, je rozhodující výše přijaté globální záruky. Nad původně stanovenou a přijatou výší celního dluhu ručitel neodpovídá. Pokud clo nedosáhne výše globální záruky, nelze nevyčerpaný rozdíl převádět jako event. části záruky na další dovoz. Pokud clo naopak přesáhne výši globální záruky, nelze touto dovoz zajistit, ale je nutno prokázat jeho zajištění individuální zárukou, popř. jiným způsobem.

S výkladem globálního ručení učiněným Ústavním soudem se Nejvyšší správní soud plně ztotožnil, přičemž nelze souhlasit se závěry, které stěžovatel z usnesení Ústavního soudu nesprávně dovodil, dospěl-li k závěru, že výklad tohoto pojmu učiněný Ústavním soudem a celními orgány je jiný.

Globální zajištění celního dluhu bylo v rozhodné době upraveno v ustanovení § 256 celního zákona tak, že na žádost dlužníka povolí celní orgány globální zajištění celního dluhu, který vznikl nebo by mohl vzniknout z jedné nebo několika operací prováděných jedním dlužníkem.

Ze zákonného textu i gramatického výkladu tohoto ustanovení nutno dovodit, že globálním zajištěním jsou zajišťovány všechny celní dluhy téhož dlužníka, které vzniknou po dobu trvání globálního zajištění. Stejně tak vyplývá ze samotného pojmu globální záruky, který svým jazykovým významem vyjadřuje, že zajišťuje do budoucna všechny celní dluhy určitého dlužníka. Kdyby se nejednalo o zajištění všech takových celních dluhů, pak by globálního zajištění nebylo třeba. Globálnost poskytnuté záruky je nutno v daném případě chápat nikoli ve vztahu k výši ručení, nýbrž ve vztahu k neomezenému, blíže neurčenému počtu dovozů.

Ke stejnému závěru nutno dojít též vyložením toho, co je smyslem a účelem globálního zajištění celního dluhu. Pro vyřešení otázky účelu tohoto zajišťovacího institutu je nutno vycházet ze samotného institutu celního dluhu a jeho vzniku. Celní zákon definuje celní dluh jako povinnost osoby zaplatit příslušné dovozní clo (celní dluh při dovozu) nebo příslušné vývozní clo (celní dluh při vývozu). Celní dluh vzniká několika zákonem předpokládanými způsoby a výše dluhu nemusí být v době zahájení celního řízení známa. Celní řízení je podle § 100 odst. 2 celního zákona zahájeno dnem, kdy celní úřad přijal celní prohlášení na propuštění zboží do navrženého režimu nebo na ukončení režimu.

Z ustanovení § 238 celního zákona pak vyplynulo, že celní dluh při dovozu vzniká vždy při každém jednotlivém dovozu, a to okamžikem přijetí celního prohlášení. Z výše uvedeného je zřejmé, že celní dluh pro případ dodržení povinnosti předložit zboží celnímu dohledu vzniká vždy v případě každého jednotlivě podaného celního prohlášení. Ze znění celního zákona naopak nelze nikterak dovodit, vznik jednoho celního dluhu z několika dovozů. Stejně tak ze zákonných dikcí ustanovení § 256 a § 260 odst. 1 celního zákona, upravující ručení v celním řízení, je zřejmé, že ručením, bez ohledu na formu zajištění, ve které se ručení poskytuje, se vždy zajišťuje konkrétní celní dluh, čemuž jednoznačně svědčí použití jednotného čísla (singulár) ve výše citovaných ustanoveních.

Taktéž ze samotného textu záruční listiny, kdy „podepsaný ručitel poskytuje celním úřadům záruku až po nejvyšší částkuKč a zavazuje se společně a nerozdílně s dlužníkem uhradit celní dluh včetně úroků, až do částky uvedené v záruční listině, která byla celním úřadem přijata“ vyplývá, že se stěžovatel jako ručitel zavázal „společně a nerozdílně s dlužníkem uhradit celní dluh“, nikoli celní dluhy. Byla-li tedy záruční listina použita k zajištění celního dluhu v konkrétním případě (pro konkrétní operaci), tak tento dluh stěžovatel zajišťuje v tomto konkrétním případě až do částky uvedené v záruční listině, resp. v případě nečinnosti dlužníka odpovídá v tomto konkrétním případě za nezaplacený celní dluh až do částky uvedené v záruční listině.

Zákonnému pojmu „celní dluh z jedné nebo několika operací“ nutno rozumět tak, že dovážené zboží může být projednáno a propuštěno do příslušného režimu na základě jedné celní deklarace jednou či několikrát. V každém případě se jedná o situaci, kdy totéž zboží je na základě téže celní deklarace propouštěno postupně do několika režimů, např. jedna operace celního deklaranta přichází v úvahu tehdy, jestliže dovážené zboží je propuštěno do režimu volného oběhu, několik operací pak přichází v úvahu např. tehdy, je-li zboží nejprve propuštěno do režimu uskladňování v celním skladu a teprve poté je propuštěno do režimu volného oběhu.

Ujednání v předmětné záruční listině s ohledem na shora uvedené neshledal Nejvyšší správní soud neurčitým. Právní úkon, jímž se stěžovatel zaručil za dlužníka uhradit případný celní dluh, splňuje všechny zákonem stanovené náležitosti a není stížen neplatností. Text záruční listiny nevzbuzuje pochybnosti o rozsahu ručení. Výklad, jež učinil stěžovatel je v protikladu ke smyslu a cíli této formy ručení celního dluhu.

Na uvedených závěrech nic nemění ani stěžovatelem namítaná skutečnost, že vyhláška č. 92/1993 Sb. ČR, která globální zajištění celního dluhu upravovala, byla nahrazena vyhláškou č. 135/1998 Sb. ČR, která byla s účinností od 1. 7. 1999 též novelizována. Vyhlášky jakožto normy podzákonné, byly vydány k provedení celního zákona, přičemž zákonná úprava globálního zajištění celního dluhu zůstala novelizací celního zákona téměř

nedotčena. Změna učiněná ve vzoru záruční listiny v příloze vyhlášky č. 135/1998 Sb. pouze upřesňovala formulaci prováděcích předpisů, aniž by se měnil obsah zákona či jeho výklad.

V daném případě tak stěžovatel na základě záruční listiny ze dne 29. 3. 1996 ručil za každý ze vzniklých dluhů vždy do výše 300 000 Kč, nikoli pouze do úhrnné výše 300 000 Kč za všechny vzniklé celní dluhy. Vyčerpáním rozsahu ručitélského závazku na stěžovatelem uvedené platbě ve výši 300 000 Kč, kterou uhradil k výzvě celního úřadu ze dne 2. 6. 1997, by tak, při opačném chápání smyslu institutu globální záruky, veškeré dále poskytnuté záruky postrádaly smyslu, resp. žádný z následných dovozů by nebyl zajištěn; tyto se však uskutečnily. Nelze tak přisvědčit stěžovateli tvrzení o neurčitosti rozsahu plnění co do jeho výše a z toho dovozované absolutní neplatnosti právního úkonu, neboť z textu záruční listiny je zřejmé, že se vztahuje vždy ke konkrétnímu celnímu dluhu spojenému s individuálně určitou operací nebo operacemi.

Shodně s názorem žalovaného nemůže Nejvyšší správní soud odhlédnout od skutečnosti, že stěžovatel je profesionální institucí, která se poskytováním ručení zabývá. Stěžovatel si měl být vědom závazku, který na sebe podpisem záruční listiny přebírá, případně, jak zmiňuje žalovaný, se mohl kdykoli informovat o obsahu závazku uvedeného ve vzoru uvedeném v příloze č. 25. Zhodnotit případná rizika a vliv ručitélského závazku na povinnosti stěžovatele vyplývající ze zákona o účetnictví či jiných právních předpisů, bylo na stěžovateli.

Nejvyšší správní soud taktéž neshledal podmínky pro postup dle ustanovení § 17 a násl. s. ř. s., který stěžovatel navrhoval, když pro tento nebyly splněny zákonné podmínky. Judikatura Nejvyššího správního soudu je co do výkladu globálního zajištění jednotná. Řešení předmětné otázky jednoznačně vyplývá z ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu reprezentované například rozhodnutím ze dne 23. 9. 2005, č. j. 5 Afs 206/2004 - 82, publikovaným na internetových stránkách soudu, ve kterém Nejvyšší správní soud konstatoval že „v případě globálního zajištění celního dluhu podle ust. § 256 celního zákona, který vznikl nebo by mohl vzniknout z jedné nebo několika operací, jde o zajištění každého celního dluhu v době trvání záruky až do výše částky uvedené v záruce“. Obdobně Nejvyšší správní soud judikoval v již výše zmiňovaných rozhodnutích např. rozsudky sp. zn. 5 Afs 141-145/2004, 5 Afs 199-204/2004 či 5 Afs 23/2005. Ze starší judikatury je možno odkázat např. na rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 12. 1999, č. j. 22 Ca 218/1999 - 40, či na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 1. 1999, č. j. 10 Ca 351/1998 - 28, když je nutno zdůraznit, že Nejvyššímu správnímu soudu je znám rozpor v judikatuře krajských soudů, který byl však výše zmíněným rozsudkem Nejvyššího správního soudu odstraněn. Rovněž je nutno zdůraznit, že rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 6 As 30/2005 - 44, na který odkazuje ve své kasační stížnosti stěžovatel, řeší skutkově jinou situaci, a to návrh na omezení vlastnického práva zřízením věcného břemene k pozemkům pro zřizování a provozování telekomunikační sítě.

Námítku stěžovatele spočívající v neplatnosti záruční listiny z důvodu nepřipustnosti banky zaručovat se za závazky, jejichž výši nelze předem určit, posoudil Nejvyšší správní soud takto. Stěžovatel dovozuje důvod neplatnosti poskytnuté záruční listiny z ust. § 12 odst. 2 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, ve kterém je stanoveno, že banka nesmí uzavírat smlouvy za nápadně nevýhodných podmínek pro banku, zejména takové, které zavazují banku k hospodářsky neodůvodněnému plnění nebo plnění zjevně neodpovídajícímu poskytované protihodnotě. Smlouvy uzavřené v rozporu

s tímto ustanovením jsou neplatné. Nejvyšší správní soud však zdůrazňuje, že toto ustanovení bylo do zákonného textu včleněno až zákonem č. 165/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. 9. 1998. Vzhledem k okolnosti, že předmětná záruční listina, která zavázala stěžovatele k úhradě dluhu za dlužníka, je ze dne 10. 4. 1996, je zřejmé, že tato byla učiněna ještě před účinností novely zakotvující citované ustanovení. Jde přitom o závazek stěžovatele vzniklý z jeho ručení za celní dluh vzniklý nezaplacením (úplným) dluhu vyměřeného společností T., spol. s r. o. na JCD 11772047003737 ze dne 17. 2. 1997. S ohledem na obecná vykládací pravidla jako je např. zásada *lex retro non agit*, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že předmětná listina není stížena neplatností z důvodů tvrzených stěžovatelem, neboť v době počátků její účinnosti neexistoval právní předpis, který by její neplatnost prohlašoval tak, jak tvrdí stěžovatel. Nejvyšší správní soud má zato, že stěžovatel se v daném případě nezaručil za závazky, jejichž výši nebylo lze předem určit, protože se zavázal svým ručením za každý celní dluh až do výše 300 000 Kč, a proto mohl počítat s tím, že za každý celní dluh může (musí) zaplatit nejvýše tuto částku (nikoli více). Ujednání bylo proto určité a jasné. Proto je i tato stížná námitka nedůvodná.

Tvrzení stěžovatele, že jeho vůle při poskytnutí globálního zajištění celního dluhu byla jen k zaplacení částky 300 000 Kč (celkem), což je, podle něj, seznatelné z obsahu a textu záruční listiny, neodpovídá obsahu záruční listiny (z níž Nejvyšší správní soud citoval již výše) ani ustanovení zákona č. 13/1993 Sb. – celní zákon, ve znění účinném v době poskytnutí záruky. Citovaný zákon upravoval globální zajištění celního dluhu zejména v § 256 a § 257. V § 257 zákon stanovil, že je-li celní dluh, který v průběhu doby mění svou výši, globálně zajištěn, určí se taková výše zajištění, která umožňuje, aby celní dluh byl vždy zajištěn. Úprava globálního zajištění celního dluhu tady vyplývala přímo ze zákona a z této úpravy vycházel i text Záruční listiny vydaný Ministerstvem financí jako příloha vyhl. č. 92/1993 Sb. Není v tomto případě podstatné, zda k vydání této přílohy bylo Ministerstvo financí zmocněno zákonem či nikoliv. Bylo jen na stěžovateli, zda globální záruku poskytne či nikoliv.

K námitkám týkajícím se neplatnosti záruční listiny pro rozpor s ustanovením § 12 odst. 2 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, a dále námitkám týkajícím se výkladu projevu vůle stěžovatele či celních orgánů Nejvyšší správní soud také uvádí, že podle ust. § 109 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí Nejvyšší správní soud nepřihlíží. Obdobně nemohl soud přihlídnout k námitce týkající se vzoru záruční listiny uvedené ve vyhlášce č. 92/1993 Sb.

Nejvyšší správní soud při projednávání věci nemohl rovněž nepřihlídnout k faktu, že výklad učiněný Ústavním soudem, který je totožný s výkladem žalovaného, a který zastává i Nejvyšší správní soud, shledal zákonným taktéž Evropský soud pro lidská práva, který v relevantní věci globální záruky dospěl k závěru, že se národní soudy věnovaly výkladu práva, opírajíc se o logické, gramatické a účelové prvky, které jasně vyslovily ve svých rozhodnutích. Soudy tak plnily úlohu, která jim byla svěřena v právním státě a přitom podle závěrů Ústavního soudu, které Soudní dvůr nezpochybňuje, nepřekročily rámec své hodnotící vymezené pravomoci. Soudní dvůr přitom sám nemůže zpochybnit závěry vnitrostátních soudů, které z možných výkladů celního zákona zvolily určitou interpretaci, přitom taková interpretace nebyla nepředvídatelná nebo svévolná a tudíž neslučitelná se zásadou legality. Soudní dvůr odmítl návrhy pro nepřijatelnost, neboť ve věci souzené nebyla shledána nepředvídatelnost a neurčitost právní úpravy.

Nejvyšší správní soud tak neshledal naplnění stížního důvodu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když dospěl k závěru, že právní i skutkové otázky byly městským soudem posouzeny v souladu se zákonem, a proto kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, s. ř. s.).

V Brně dne 23. února 2007

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu